
VIRTUALNA IZLOŽBA „KVARTOVSKE PRIČE – POGLED IZNUTRA” USMENA POVIJEST U PROJEKTU MUZEJA GRADA ZAGREBA

KRISTIAN STRUKIĆ □ Muzej grada Zagreba, Zagreb

sl.1. Izgradnja nebodera u središtu naselja
Trnsko, snimio Josip Vranić, 1965., Muzej
grada Zagreba

Uvod. *Kvartovske priče – pogled iznutra* virtualna je izložba kojom je 2021. godine završen izložbeno-istraživački, interdisciplinarni projekt Muzeja grada Zagreba *Zagrebački kvartovi*, koji je trajao dvanaest godina, od 2009. do 2021. godine.

Projektni ciklus *Zagrebački kvartovi* obuhvatio je pet velikih studijskih izložaba postavljenih u Muzeju grada Zagreba: *Pola stoljeća Trnskog – priča jedne generacije* (2010.), *Zagrebačka Dubrava – od predgrađa do grada* (2012.), *Maksimir – povijest i kvartovski simboli* (2014.), *Trešnjevka – prostor i ljudi* (2017./2018.) i *Trnje – prostor i ljudi* (2018.).

Tim smo izložbama spajali predmete i više stotina fotografija iz fundusa Muzeja grada Zagreba, ali i iz raznih udruga, institucija i tvrtki, te fotografije prikupljene iz dvjestotinjak privatnih albuma sa snimljenim sjećanjima

stanovnika i istraženim novinskim člancima. Pritom je naglasak bio na kontinuiranoj interakciji Muzeja grada Zagreba sa svojim sugrađanima. Takvim pristupom zagrebački su kvartovi predstavljeni i iz perspektive njihovih stanovnika.

Objedinjujući dugogodišnji istraživački rad nakon završetka projekta, u 2021. godini pokrenut je virtualni muzej projekta *Zagrebački kvartovi*. Sve aktivnosti realizirane unutar projekta – studijske, tematske i ulične izložbe, druga događanja i popratne izložbene publikacije, sažete su i predstavljene dokumentarnom građom i izborom sadržaja u virtualnom prostoru, odnosno na dvojezičnoj (hrvatsko-engleskoj) mrežnoj stranici virtualnog muzeja projekta *Zagrebački kvartovi* (<http://zagrebkvartovi.hr/>).

Istodobno s nastajanjem virtualnog muzeja 2021. godine, kao njegov sastavni dio i ravnopravno s ostalim

realiziranim izložbama, kao sukus cijeloga projekta, postavljena je i virtualna izložba *Kvartovske priče – pogled iznutra* (<http://zagrebkvartovi.hr/virtualna-izlozba/>).

Ta je virtualna izložba uobličena i dovršena dodatnim istraživačkim radom u obliku usmene povijesti (engl. *oral history*) započete istraživanjima za pojedine studijske izložbe unutar projekta *Zagrebački kvartovi*.

Virtualna izložba i snimanje sjećanja / istraživanje usmene povijesti Muzeja grada Zagreba

Kvartovske priče – pogled iznutra virtualna je izložba osmišljena kao podsjetnik na važan dio projekta *Zagrebački kvartovi*. Riječ je o audiozapisima sjećanja na zagrebačku svakodnevicu druge polovice 20. stoljeća, ali i ranije, o istraživanju usmene povijesti Muzeja grada Zagreba unutar kojega su tijekom projekta *Zagrebački kvartovi* prikupljena sjećanja stotinjak osoba, s više od pedeset sati snimljenog sadržaja. Za potrebe virtualne izložbe napravljen je izbor kraćih segmenata 40 multimedijских zapisa odnosno priča koje govore o Zagrepčankama i Zagrepčanima i o raznim zagrebačkim kvartovima.

Priče ispričane iz perspektive stanovnika kvartova zbog svoje autentičnosti upućuju na važnost bilježenja sjećanja. Ona stvaraju slike prošlosti koje zbog neumitnog razvoja gradskih tkiva s mnogih mjesta polako nestaju, ali u sebi nose atmosferu, onu prošlu i sadašnju, specifičnoga kvartovskog duha. To je onaj pogled iznutra, sublimiran u kazivanjima stanovnika kvartova, koji donosi slike kvartovske svakodnevice kao živog tkiva Zagreba.

Prva *kvartovska priča* snimljena je 2009. Bilo je to sjećanje Slavka Cvetnića, jednoga od prvih doseljenika u

sl.2. Kupalište na rukavcu Save, oko 1930., vlasništvo: obitelj Markulin

sl.3. Obitelj Frigan ispred mljekarstva (danas Stubička ulica), druga polovica 1930.-ih, vlasništvo: Nada Mihaljev

Novi Zagreb početkom 1960-ih. Nakon toga uslijedilo je snimanje i drugih priča, a tijekom terenskog dijela istraživanja za studijske izložbe o Trešnjevci i Trnju, uličnom izložbom *A koje su vaše kvartovske priče?*, postavljenom početkom 2017. godine, istaknuta je važnost tog segmenta „zapisivanja sjećanja” za cjelokupan projekt. Segmenti snimljenih sjećanja mogli su se poslušati ili pročitati na studijskim izložbama projekta ili u popratnim publikacijama putem transkribiranih zapisa. Na prijedlog Radija Sljeme (novinarka Doroteja Brljak), a radi promocije projekta, ti su zvučni zapisi bili emitirani i u emisiji *Kvartovske priče* na spomenutom radiju tijekom četiri sezone (jesen 2017. – proljeće 2021.).

Snimljena su sjećanja iz velikog broja zagrebačkih kvartova: od Podsuseda na zapadu do Novog Retkovca na istoku, od Gračana i Šestina na sjeveru do Trnskog i Male Mlake na jugu.

Kazivači su u svojim iskazima govorili o različitim temama – o odrastanju, doseljavanju, obrtnicima, trgovcima, Savi i potocima, sportu, školi, provođenju slobodnog vremena i, općenito, o životu u kvartovima, katkad i uz kritičke osvrtne pri usporedbi kvartova nekad i danas.

Uz podjednak broj kazivačica i kazivača, većina njih bili su stariji od 50 godina, dok su najstariji rođeni još 1920-ih, poput Božidara Perharića koji je opisivao život u podnožju stadiona nogometnog kluba *Građanski*, u naselju Martinovka, gdje su brojne male kućice bile natiskane jedna na drugu, ili poput Đurđice Vujčić sa Savice, naselja smještenoga uz Savu.

Iz brojnoga i zanimljivog snimljenog materijala proizašla je ideja za izložbu *Kvartovske priče – pogled iznutra*, dakle za oblikovanje posebne virtualne izložbe koja će na jednome mjestu zvukom i slikom pobuditi daljnje zanimanje za kvartovske teme i nakon završetka projekta u stvarnom svijetu. Napravljen je tako izbor iz materijala koji čini dodanu vrijednost – ono što je stvoreno radom na projektu.

Nakon analize multimedijских zapisa – snimljenih sjećanja stanovnika različitih kvartova – za potrebe izložbe izdvojeni su kratki i karakteristični segmenti sjećanja 40 osoba. Osim tih kratkih ulomaka audiosjećanja, virtualnu izložbu čini i izbor fotografija iz privatnih albuma koje smo objedinili tijekom projekta, kao i pojedine fotografije iz fundusa Muzeja grada Zagreba.

sl.4. Avionski snimak Studentskog grada, snimio Milan Pavić, oko 1959., Muzej grada Zagreba

sl.5. Plakat virtualne izložbe *Kvartovske priče – pogled iznutra*

Zaključak. Iako se zamišljeni ciklus projekta *Zagrebački kvartovi* polako primicao kraju, audiozapisi sjećanja na zagrebačku svakodnevicu zbog svoje su nas važnosti, autentičnosti i zanimljivosti sadržaja potaknuli na osmišljavanje novog dijela projekta – virtualne izložbe *Kvartovske priče – pogled iznutra*.

Virtualne izložbe postavljene na mrežnoj stranici virtualnog muzeja projekta *Zagrebački kvartovi*, ravnopravno s ostalim izvedenim studijskim, tematskim i uličnim izložbama, koja čini novinu, sukus i svojevrsan produžetak projekta.

Primitljeno: 8. srpnja 2022.

VIRTUAL EXHIBITION "NEIGHBOURHOOD TALES – A LOOK INSIDE"

ORAL HISTORY IN A PROJECT OF ZAGREB CITY MUSEUM

"Neighbourhood tales – a look inside" is a virtual exhibition that rounded off an exhibition/research, interdisciplinary project of Zagreb City Museum that lasted twelve years, from 2009 to 2021. "Neighbourhood tales – a look inside" is a virtual exhibition devised as reminder of an important part of the Zagreb Neighbourhoods project, composed of audio recordings of memories of Zagreb everyday life in the second half of the 20th century, and earlier. Involved is research into oral history of the Zagreb City Museum, within which during the Zagreb Neighbourhoods project recollections of a hundred persons were collected.

The virtual exhibition consists not only of the short segments of memories that we have picked out but also of a selection of photographs from private albums which we brought together during the project as well as some photos from the collection of Zagreb City Museum.

The virtual museum is located in the virtual museum of the Zagreb Neighbourhoods project, on an equal footing with other study, thematic and street exhibitions that are presented on that web site with documentary records and a selection of contents, but also represent the project's essence, as well as constituting new departures and an extension.